

SSAB & Kommunfullmäktige
Stockholms kommun
info@stadshus.se

DNR 13SV150
Stockholm 2023-12-19

Stockholms Framtida Avloppsrening – reviderat genomförandebeslut

Härmed översänds protokollsutdrag och tjänsteutlåtande från sammanträde med styrelsen för Stockholm Vatten AB den 7 december 2023.

Vänligen skicka bekräftelse på registrerat ärende till registraturet@svoa.se med angivande av Dnr: 13SV150 som referens.

Med vänlig hälsning,

Susanne Österlund
VD-assistent / Styrelsesekreterare
08-522 122 02
susanne.osterlund@svoa.se

Fört vid styrelsesammanträde med **Stockholm Vatten AB** den 7 december 2023.

Plats: Humlegårdsgatan 23, Stockholm

Närvarande:

Ordföranden

Maria Antonsson

Övriga ledamöter
eller som ledamot tjänstgörande
suppleant

Anna Cederschiöld ersätts av Bertil Timan
Andreas Lind
Eli Rätväg
Rose-Marie Rooth
Deniz Butros
Bertil Timan ersätts av Elisabeth Hellström
Tobias Berg
Marcus Wangel
Henrik Juhlin ersätts av Love Bergström

Suppleanter

Fredrik Pettersson
Nadja Sandberg
Johan M Sanne
Anders Trojenborg
Elisabeth Hellström
Sophie Perulf
Michael Sigge
Love Bergström
Inga Osbjer

Arbetstagarrepresentanter

Mikael Greek, Kommunal
Lena Ringström, SACO
Malena Karlsson, Vision

Övriga: Jenny Bengtsson, Gabriel Dorian Werner, Johanna Ansker, Anette Eriksson, Agneta Jönsson, Johanna Munther, Pia Parkå, Stefan Rosengren, Malin Werner, Eva Wilmin, Anette Eriksson, Pia Parkå, Maria Ålander och Susanne Österlund

Anmält förhinder: Anna Cederschiöld, Henrik Juhlin och Adil Said Sabir

§ 11. Stockholms framtida avloppsledning – Reviderat genomförandebeslut

Förelåg två förslag till beslut.

Bolagets förslag till beslut och Bertil Timan (M) Tobias Berg (L) samt Marcus Wangel (C) förslag till beslut.

Ordförande ställde förslagen mot varandra och styrelsen beslutar enligt bolagets förslag till beslut att

för projektet Stockholms framtida avloppsrening fatta reviderat genomförandebeslut och bevilja upp till 19 500 mnkr i prisnivå mars 2023, exklusive indexreglering, för projektets genomförande.

bemyndiga verkställande direktören att teckna och göra erforderliga beställningar inom av styrelsen godkänd kostnadsram.

hemställa Stockholms Stadshus AB att för egen del godkänna förslaget samt hemställa ärendet till Kommunfullmäktige för beslut.

Bertil Timan, Elisabeth Hellström, Love Bergström, Tobias Berg samt Marcus Wangel reserverade sig från beslutet enligt följande

1. "Att avslå förslag till reviderat genomförandebeslut för Stockholms Framtida Avloppsrening
2. Att inga nya eller reviderade genomförandebeslut tas inom Stockholm Vatten och Avfall AB, Stockholm Vatten AB och Stockholm Avfall AB förrän en genomlysning av kostnadskalkylerna för bolagens nuvarande och tilltänka projekt har gjorts
3. Att bolaget omgående får i uppdrag att utvärdera hur kostnadsökningen inom Stockholms Framtida vattenrening påverkar VA-taxan på kort och lång sikt
4. Att en extern oberoende granskare tillsätts för att dels reda ut vad kostnadsökningarna beror på, dels hur framtida kostnadsökningar i projektet ska förhindras
5. Att kommunstyrelsen och Stockholm Vatten AB ska delges löpande lägesredovisning fram till dess att projektet Stockholms Framtida Avloppsrening är färdigt. Denna ska göras kvartalsvis som ett minimum
6. Att därutöver anföras

Stockholms framtida avloppsrening är ett av Stockholms allra viktigaste miljöprojekt. Det möjliggör att mer vatten kan renas med bättre resultat innan det släpps ut i Östersjön samtidigt som behovet av breddning ut i Mälaren eller andra vattendrag vid kraftiga skyfall minskar. Tack vare det nya reningssystemet kan Stockholm därmed ta höjd för en växande befolkning och högre miljökrav. Att projektet genomförs ordentligt och inom tidplan är därför av stor vikt.

Försommaren 2022 stod det klart av en lägesrapport att kostnaderna för projektet ökat sedan det reviderade genomförandebeslutet 2017, från 9,2 miljarder till 11,8 miljarder. Fördyringen var redan så stor att ett nytt genomförandebeslut borde tagits direkt efter valet hösten 2022. Ett och ett halvt år efter lägesrapporten presenteras nu ett nytt

förslag till genomförandebeslut på 19 500 mnkr, indexjusterat för det nya slutdatumet år 2031 på 22 500 mnkr. På drygt ett år har den beräknade kostnaden nästan fördubblats.

Fördyringar av denna storlek och inom en så kort tid är mer eller mindre ojämförbara med något annat projekt i modern historia. Särskilt ogripbara blir de också för oss i styrelsen eftersom vi inte under något tillfälle fått information om de fördyringar som ledningen måste ha sett komma. Det får oss att tro att majoriteten tappat kontrollen över kostnadsökningarna i Stockholms stad.

Investeringarna i Stockholms Vatten täcks av VA-avgiften. De senaste åren har avgiften stigit ett flertal gånger för att svara upp emot de stora investeringar som gjorts av just Stockholms vatten- och avloppssystem. Höjningarna har gjorts från en relativt låg taxa, varpå ökningarna varit legitima och inte särskilt kännbara för stockholmarna. Men stora, för stockholmarna oförutsägbara fördyringar av den här digniteten riskerar leda till fortsatta, stora höjningar av VA-taxan en lång tid framöver. Det riskerar göra höjningarna kännbara men då också illegitima om känslan är att politiken, som fattar beslut om investeringarna, saknar kostnadskontroll eller ansvar över projekten. Fördyringar av den här sorten riskerar även Stockholms kreditvärdighet vilket i sin tur kan påverka stadens möjligheter för andra investeringar. Sådär får det inte fortsätta.

För att skapa större förutsägbarhet kring framtida höjningar av VA-taxan, behöver bolaget omgående få i uppdrag att utvärdera hur kostnadsökningen i Stockholms Framtida Vattenrening påverkar VA-taxan på kort och lång sikt.

Vi är djupt konfunderade kring varför majoriteten och ledningen inte tidigare återkommit med ett reviderat genomförandebeslut eller ens en rapport om kostnadsutvecklingen inom Stockholms Framtida Avloppsrening. Bristen på information om kostnadsutvecklingen sedan försommaren 2022 är besvärande och har utgjort ett allvarligt problem för styrelseledamöterna att genomföra sitt uppdrag korrekt.

I samband med att lägesrapporten godkändes av en enhällig styrelse under den grönbå majoriteten den 5 maj 2022, fick projektet i uppdrag att se över möjliga kostnadsbesparingar under projektets fortsättning. Några kostnadsbesparingar har inte gjorts enligt det nya reviderade genomförandebeslutet som styrelsen ska ta beslut om och det omnämns knappt i ärendet. Vi kräver att en genomlysning av möjligheterna till kostnadsbesparing görs. Innan det gjorts redovisats för styrelsen, kan ett ytterligare reviderat genomförandebeslut inte tas enligt vår mening.

Vad som särskilt bekymrar oss är att detta inte är det enda stora projektet under Stockholm Vatten och Avfall. Bland annat Stockholms Framtida Vattenförsörjning är av samma dignitet och storlek fastän över en ännu längre tidsperiod. Vi är oroad över att fler kostnadsökningar, både små och mycket stora, är att vänta de kommande åren. För att undvika liknande kostnadschocker behöver kostnadskalkylerna i samtliga projekt utvärderas. Innan dess är det omöjligt att på ett seriöst och ansvarsfullt sätt besluta om ytterligare eller reviderade genomförandebeslut.

Projektet Stockholms Framtida Avloppsrening har redan löpt under flera år och olika politiska majoriteten. Givet projektets komplexitet och långa historia av kostnadsökningar behöver en extern oberoende granskare tillsättas. Dels för att reda ut hur kostnaderna för projektet kunnat öka i denna omfattning, dels för att förhindra ytterligare kostnadsökningar. Både bolagets styrelse och kommunstyrelsen behöver också delges mer och löpande information om projektet till dess att det är avslutat och färdigt, preliminärt 2031. Vi anser att detta ska göras genom en lägesredovisning till styrelsen vid varje styrelsemöte i syfte att uppdatera styrelsens ledamöter om projektets ekonomi och framdrift. Det skulle förhoppningsvis återupprätta en stor del av den legitimiteten för projektets ledning som gått förlorad samt underlätta den politiska styrningen av detta mycket omfattande och komplicerade projekt.

Stockholms Framtida Avloppsrening är ett viktigt projekt för både stockholmarna och miljön. Därför är det läge att kavla upp ärmarna och ro projektet i hamn.”

Vid protokollet

Susanne Österlund